

Työryhmä 11: Muistiinpanot

Kull, Michael & Pekka Kettunen, & Markku Mattila, Lauri Niskanen

“Only immigration is increasing Finland’s population.”

KOMEA-hanke

Miksi osa maaseutukunnista on onnistunut maahanmuuttajien integraatiossa, mutta osa ei ole?

TAUSTAA, DEMOGRAFIAA Maaseudun näkökulmasta

Naiset ja nuoret muuttavat pois, samaan aikaan pitäisi integroida maahan muuttajia (Kysymys: Maahanmuuttajat taitavat olla voittopuoleisesti miehiä, vai miten on?)

Maahanmuuttajia tarvitaan talouden ja palveluiden ylläpitoon – mutta maaseudulla mahdollisuudet ovat sangen rajallisia – moni muuttaa pois tämän takia!

CASE-alueet: Pietarsaari, Parainen, Kajaani ja Rantasalmi.

Urbaani Suomi kasvaa, mutta esimerkiksi Rantasalmen kaltaiset paikat menettävät asukkaitaan sangen nopeasti.

Jokaisella Case-alueella ulkomaisten kielten puhujien määrä on kuitenkin kasvanut.

Jokaisella alueella tehtiin n. 8 haastattelua. Kunnan virkamiehiä, Ely:n väkeä, koulutuspuolen väkeä, järjestöjä, liiketalouden väkeä.

HAVAINTOJA

Kajaani & Kainuu: Kansainvälistyminen on lisääntynyt merkittävästi viimeisen 5-10 vuoden aikana. Monet muuttavat alueelta pois etsimään töitä. On hyviä käytäntöjä, mutta työmahdollisuudet ovat hyvin rajallisia, ja työlupien saaminen on vaikeata.

Parainen: Saaristo vs. kunnat ja vastaavat – Kielen valinta on suhteellisen vaikea Ruotsia vai Suomea? Jos opit Suomea, niin on pakko muuttaa. Liikkuminen saaristossa on sangen vaikeata, lautat jne.

Pietarsaari yms. näitä ei ehditty käydä läpi.

PÄTEE KAIKKIIN

TARVITAAN HOLISTINEN NÄKÖKULMA – Ei vain töitä, vaan myös asuntoja kieltä ja hyvinvointia. Jne.

HYVÄT KÄYTÄNNÖT:

Kainuussa: Perhepohjainen rekrytointi, tuodaan hoitajia Filippiineiltä ja etsitään töitä myös puolisoille jne. Opetetaan, että pohjoisessa ilmasto yms. on rankempi kuin Etelässä.

Parainen: Opetetaan mm. uimista.

EI EHDITTY kaikkea....

Tavallisiin oloihin muokatut mallit toimivat parhaiten.

Kuntien rooli on keskeinen...

KESKEN...

MONIKIELINEN JOUSTAVUUS ON TÄRKEÄTÄ, ei vain suomea tai ruotsia.

Kuntapohjaiset toimijat ovat tärkeitä, korvaamattomia, eivät (Community-based actors)

SEURAAVAKSI

Kansallinen kysely (National survey) – Eli tehdään tilastollista analyysiä tämän aiheen tiimoilta.

KESKUSTELUA

1. MITEN Nuorisoa voidaan integroida? Usein urheilun kautta, ja järjestöjen kautta?

Itä-Suomessa tässä on ollut ongelmia totesi yksi keskustelijoista. Rantasalmella tätä toimintaa on kyllä tuettu myös.

2. Social upward-mobility on heikkoa maaseudulla, miksi näin on? Useinkaan ihmiset eivät löydä töitä maaseudulta ja sitten muuttuvat, jos perhe ei viihdy, he lähtevät.

2) Marja Enbuska – Kiinnittymistä vai kuulumista, työpaikka ukrainalaisten kuulumisen kokemusten edistäjänä ja estäjänä

Ukrainalaiset toivotettiin tervetulleeksi Suomeen töihin ja muutenkin. ”Suomeen kotoudutaan työllä” (Orpon hallituksen linjaus).

Kuulumisen kokemukset : ”Kokemus siitä, että on jossain ”kuin kotonaan”.

Kuuluminen on sosiaalinen prosessi, ilman muita ei voi kuulua.

Mikä on kuulumisen kokemuksen ja merkityksellisyyden välinen yhteys.

Kuulumisen poliittinen ulottuvuus: Ihmisillä on erilaisia mahdollisuuksia kuulua johonkin.

Täytäisi pyrkiä kohti sosiaalisesti kestäviä yhteisöjä – Ihmisten mahdollisuus kehittää itseään joutumatta syrjityksi yms.

TUTKIMUSKYSYMYKSET

Miten työntajat ja ukrainalaiset rakentavat kuulumisen kokemista?

Haastatellaan kuusi työntekijää ja kahdeksan työnantajan edustajaa.

TYÖ KUULUMISEN KOKEMUKSEN EDISTÄJÄNÄ - TYÖNTEKIJÄT

Oma palkkaa- parempi taloudellinen tilanne.

Kokemus oman työn hyödyllisyydestä.

Muuta ajateltavaa sodan sijaan.

Työyhteisön ystävällisyys.

Epassi: kokemuksia laajemmin.

Apua, mm. huonekaluja kotiin.

TYÖNANTAJAT:

Korkeastikoulutettujen palkkaaminen suomalaisiin matalapalkkatöihin nähtiin olevan ok.

Kielen oppimisessa työntekijöiden oma aktiivisuus nostetaan keskeiseen asemaan.

Yhteisön roolia kielen oppimisessa ja yhteisöllisyyden rakentamisessa ei aina ymmärretä.

KIELI JA ULKOPUOLISUUS

Jos ei osaa kieltä, niin jää ulkopuolelle, kun ei osaa kieltä. Suomalaiset puhuvat keskenään, mutta siihen ei pääse käsiksi, kieli on muuri ihmisten välillä.

Haluan oppia kieltä, mutta sitä ei voi opetella yksin, ei voi osallistua kieliopetukseen, kun pitää tehdä töitä, ei ole aikaa.

KIELEN OPPIMINEN TYÖSSÄ EI SIIS OLE NIIN HELPPOA, EIKÄ VÄLTTÄMÄTTÄ NIIN MAHDOLLISTAKAAN!

Työ voi luoda myös ulkopuolisuuden kokemuksia, kun joutuu työskentelemään korkeakoulutettuna alalla, joka ei ole oma. Toisaalta monille on parempi olla töissä, kuin olla työttömänä, mutta työhön jää helposti jumiin, ja kiinnittyminen voi jäädä vajaaksi.

Voisi olla: Helpompi kiinnittyä ja kokea kuuluvuutta oman alan työhön.

LOPPUPÄÄTELMÄT

Sosiaalinen kestävyys kasvaa kv-rekrytointien kautta.

Työvoimaa kun korostetaan, niin sosiaaliset ulottuvuudet jäävät toissijaisiksi.

Jos maahanmuuttajilla on heikot mahdollisuudet kouluttautua ja valita työuransa, ei sosiaalinen kestävyys toteudu.

KESKUSTELUA

Omasta halusta on paljon kielen oppiminen kiinni. Itsekin voi oppia, jos haluaa. Se on myös asenne ja persoonakysymys.

Totta, se on mahdollista. Moni voi oppia, varsinkin jos on aikaa, ei perhettä yms. On myös tärkeätä, että on sosiaalisia verkostoja, joiden jäsenten kanssa voi oppia kieltä.

Keskusteltiin kielen oppimisesta työyhteisöissä myös laajemmin.

Kielen oppimisen säilyttäminen vain yksilölle on liikaa.

Minna Suni: Työtä vai tyhjiä lupauksia? Ukrainasta paenneet naiset hakeutumassa hoiva- ja hoitoalalle Suomen maaseuduilla

Ketä pidetään suomenkielisenä? Onko vain natiivi suomenkielinen?

Ukrainalaisista Suomessa n. 25 % on työelämässä, ja 40 % on työttöminä.

Erityisesti panostetaan hoiva-alaan, hoiva-avustajan ja lähihoitajan tehtävien opetukseen.

Toimijuus: Vapaus tehdä valintoja! Paljonko on mahdollisuuksia tunnistaa esimerkiksi oppimisen mahdollisuutta? Samalla kielikurssilla ihmiset oppivat erilaisia asioita!

Vapaus edellyttää myös mahdollisuutta ns. pitää päänsä.

Investointi kielen oppimiseen – Investoidaanko kieleen yksilön tai työntekijän toimesta, erilaisia ideologiota ja pääomia tässä taustalla. Toiset ovat sitä mieltä, että kyse on yksilön valinnasta. Toiset ovat taas sillä kannalla, että kyse on yhteisön tehtävästä.

Hoiva- ja hoitoalalle hakeutuvat ukrainalaiset:

Mediassa hehkutettiin, että nyt saadaan ukrainalaisia meidän puuttuvia työpaikkoja täyttämään!

Luvattiin työllistymistä ja sellaista!

OHJAUS/OHJAUTUMINEN

Maahanmuuttajat hakeutuvat siihen koulutukseen, jota on tarjolla.
Maahanmuuttajanaiset nähdään ennen kaikkea hoitotyön tekijöinä. On suuria perheitä ja luontaista osaamista. Onko tämä ok?

Onko juristi siivoamassa? Sopiiko hän sen paremmin hoiva-alallekkaan?

Ammattiopinnoissa:

Miehet hakeutuvat tekniikkaan ja liiketalouteen ja naiset sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksiin. (Ei juuri poikkea Suomen tilanteesta).

"TÄÄLLÄ EN OLE KUKAAN"

Korkeastikoulutetut törmäävät Suomessa laskun kiertäeseen eli downward mobility. Toisen asteen tutkinnolla sitten siirrytään uudelleen työelämään, näin myös lähihoitajan tutkinnon kanssa oli. Maahanmuuttajat ohjattiin lähihoitajakoulutuksiin, tarjonta houkutteli heidät alalle.

II asteen koulutus voitiin nähdä välivaiheena, haaveiltiin kotiin paluusta tai muuttamisesta johonkin toiseen maahan.

Haluttiin irti KELAn holhouksesta. Lähihoitajakoulutuksessa voi myös oppia Suomen kielen taitoa sekä saada elantoa. Tätä ei valtiovalta odota, eikä alueet, jotka haluavat työvoimaa.

"UKRAINALAISIA EI HUOLITA MINNEKÄÄN"

Hyvinvointialueiden köyhtyessä, ei olekaan enää varaa palkata uusia työntekijöitä!

KESKUSTELUA

Sosiaalinen liikkuvuus, onko se heikko maaseudulla kaikille? Ei vain ulkomaalaisille, koulutus ja työmahdollisuudet ovat heikkoja!

Matalastikoulutetut alueet, eivät pysty pitämään kiinni korkeastikoulutetutista maahanmuuttajista.

Liikkuminen tapahtuu tilassa!

Oleksandra Poberezhets: Liminality through personal experience of forced migration

LIMINALITY: Eli välitilassa oleminen on tässä vahvasti esillä.

Muutti Suomeen 2022 lasten kanssa. On englannin maisteri. Mies on jäänyt ukrainaan sotimaan.

Jäädään jumiin, välitilaan, ei oikein tiedä mitä tehdä. Rakentaako elämää uudessa maassa, vaiko muuttaa jonnekin muualle?

LIMINAALISUUDEN KOLME VAIHETTA: (W. Gibbons, Ross, Bevans 2014)

- 1) Pre-liminal period – 2) Liminal period – 3) Post-liminal period vaiheet, eli yhteensä kolme kappaletta.

Vaiheessa 1: Irrottaudutaan normaalista, elämä muuttuu esim. joudutaan pakolaisiksi Ukrainaan.

Vaiheessa 2: Elämä on jakautunut ennen sotaa ja sodan jälkeen vaiheisiin.

Vaiheessa 3) Tässä vaiheessa aletaan sopeutua uuteen todellisuuteen.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Muuttaminen uuteen paikkaan uudessa maassa, voi jälleen aloittaa siirtymisen liminaalitilaan.

KESKUSTELUA

Menetelmänä on käytetty autobiografiaa (itse kirjoitettuja tekstejä itsestä). Voisiko olla myös autoetnografiaa, jota hyödynnettäisiin tässä yhteydessä.

Toni Ahvenainen: Mitä ukrainalaisten vastaanotto paljastaa maaseudun muutosjoustavuuden mekanismeista?

Maaseutuun on vaikuttanut useita konflikteja: Esim. 2000-luvun kriisit, 2008 talouskriisi, covid-19, Ukrainan sota ja Israel-Gaza konflikti.

Maaseutualueet ovat kytkeytyneitä maailmanpolitiikan kriiseihin. Sellaista on kyllä tapahtunut.

EP:llä oli ollut porukkaa paljon kausityössä Ukrainasta, siksi ukrainalaisia alkoi tulla maakuntaan sangen nopeasti.

Adaptiivinen resilienssi: Kohde joka ottaa iskun vastaan muuttaa hieman muotoaan, jolloin se kestää shokkeja.

Vuoden 2022 alku – Akuutti resilienssi oli suhteellisen heikko, kun MIGRI ei ollut antanut lupaa tehdä näin. Tästä seurasi kaaos. EP:n maahanmuuton vastaanotonjärjestäminen oli sangen heikoissa kantimissa.

Ukrainalaisten määrä ei ollut ongelma, vaan ongelma oli enemmänkin tilapäisen suojelun direktiivi – Kuka määrää miten tilapäistä suojelua turvataan? Ei ollut mitään hallintorakennetta, että miten asiat hoidetaan? Viranomaiset eivät tieneet, että kenen pitää tehdä mitään? Byrokraattinen järjestelmä ei pystynyt sopeutumaan muutokseen. Yhteisöt ja järjestöt sun muut tulivat apuun, siis tavalliset ihmiset korvasivat viranomaisten kyvyttömyyden. Siinä kohdassa oli sosiaalista resilienssiä.

Kyetäänkö ukrainalaiset ottamaan vastaan? Pystytäänkö kouluttamaan, ottamaan mukaan työelämään? Joukko ei sopinut Etelä-Pohjanmaalle kovin hyvin, esimerkiksi heistä moni oli korkeastikoulutettuja. Rekrytointikäytännöt ovat joustamattomia. Alueella puhutaan paljon työvoimapulasta. Ei puhuta kieltä, ei pystytä palkkaamaan. Pelätään toiseutta. Ei haluta epäjärjestystä työyhteisöihin. Esimiehet pelkkäävät puhua englantia.

Ukrainalaiset saavat pelkästään fyysisiä suorittavia töitä, tämä johtaa haavoittavaan asemaan. He ovat huonossa asemassa. Hyväksikäyttöä on havaittu jo haastatteluissa. Etelä-Pohjanmaa maakuntana, ei osaa ottaa maahanmuuttajia vastaan. Pyritään halpuuttamaan työvoimaa. Elinkeinorakenne on alkutuotantoa ja pieniä firmoja. Perinteet vaikuttavat.

Vahvaa sosiaalista resilienssiä löytyy, mutta vain heikkoa institutionaalista resilienssiä!

RESILIENSSIEN JA HÄIRIÖIDEN SUHTEITA

Sosiaalinen resilienssi - Institutionaalinen resilienssi

Yllättäen alkavat häiriöt

Hitaasti kehittyvät häiriöt

Globaalit kriisit ja muutosjoustavuus

- Vahvuus pienet mittakaavat, vahvempi luottamus ja keskinäisriipuvuus
- Talkooperinne ja yhteinen identiteetti
- Yhteisöresilienssi

HEIKKOUS

- Pienet institutuonaaliset rakenteet
- Akkumulaatio & urbanisaatioetujen puute
- Strategisen politiikan vähäisyys

KLASSINEN-Keskus-periferia

- Verkostoimainen maailma, (Oma: eritason toimijat, toimijat myös globaalisti)
- Alueisiin kohdistuu myös häiriötä, miten ne voivat uudistua ja kehittää itseään?
-

